

Investitura.

Církevní investitura jest uvedení osob pro církevní úřady a obročí jmenovaných v duchovní oprávnění s nimi spojená.

Dle platného práva investitura přísluší církevním představeným, kdežto uvedení v důchody spojené s úřady a obročími předsebere státní správa kultu za spolupůsobení biskupů a farních obcí a pokud dotyčné úřady (a obročí podlehají soukromému patronátu, též za spolupůsobení tohoto § 7 zák. ze dne 7. května 1874, č. 50 ř. z.). Státní správě kultu jest vyhrazeno právo ohledně všech samostatných světských obročí správců duchovních, pak ohledně všech církevních úřadů na veřejný fond odkázaných nebo zeměpanskému jmenování (presentaci) vyhrazených spolupůsobiti při uvedení v požitky s těmito úřady spojené. Podle těchto předpisů náleží netoliko vlastní kanonická investitura, nýbrž i posud obvyklá tak zvaná duchovní instalace mezi úkony ryze církevní. Způsob spolupůsobení biskupů jakož i farních obcí a patronů se upraví »po slyšení biskupů« cestou nařizovací, poněvadž ve všech případech, kde státní úřady mají vydati nařízení nebo učiniti nějaké opatření, musí pro ně býti rozhodnými stávající zákony a nemohou tudíž býti závislými od souhlasu nebo nesouhlasu osob třetích (viz motivy k cit. zák.).

Inženýři.

Inženýři jsou technické, kteří jsou oprávněni prováděti práce do oboru stavitelství a strojnictví náležející, jmenovitě předsebrati zeměměření, zdělávati plány pro stavby pozemní, vodní a silniční, jakož i zdělávati příslušné výpočty a rozpočty. Technikové tito dělí se na dvě velké skupiny, na inženýry vojenské a civilní.

I. Inženýři vojenští řídí všechny vojenské zákopnické práce technické a náležejí ke sboru zákopnickému. Působnost inženýrů vojenských vztahuje se vůbec na zákopnictví a techniku jeho (zakládání pevností a staveb fortifikačních, stavbu komunikací a jich bourání ve válce, stavbu mostů, kasáren, cest atd.). Ku inženýrům vojenským náležejí též inženýři námořní, kteří řídí pozemní a vodní stavby ve přístavech námořských, stavby a opravy lodí válečných a stavby potřebných k tomu dílen; tito dělí se dle oboru jich působnosti na inženýry lodní, strojní a přístavní.

II. Inženýři civilní.

1. Ve službě státní: Nařízením státního ministerstva ze dne 8. prosince 1860, č. 268 ř. z. vyhlášena byla základní pravidla nejvyšším rozhodnutím ze dne 6. října 1860 schválená, jež týkají se organizace státní služby stavební. Po zrušení ministerstva vnitra nejv. rozh. ze dne 20. října 1860 přešel obor působnosti tomuto ministerstvu přikázaný na ministerstvo státní a po zrušení státního ministerstva opět na ministerstvo vnitra. Ministerstvu vnitra a úřadům jemu podřízeným přidělení jsou znalci stavební, kteří obstarávají záležitosti technické. Technický personál určen jest jen pro práce, jež vyžadují znalosti odborné. Inženýrům ve službě státní přísluší:

- a) vyměřování, jmenovitě za příčinou projektování, provádění, oprav a úprav staveb a zřízení všech druhů;
- b) zdělávati, zkoumati a zlepšovati plány stavební, návrhy a rozpočty;
- c) bezprostřední dozor, řízení a kontrola provádění staveb;
- d) klásti účty o tom;

- e) předsebrání kolaudace staveb a zkoušení spisy kolaudační;
- f) dohlížení na stav staveb veřejných;
- g) odpovídati na otázky z oboru umění stavitelského a jeho pomocných věd naskytující se při výkonech politické správy, jakož i předsebrání měření a pokusy v té příčině, a zdělávati pro vysvětlení potřebné výkresy, výpočty atd.;
- h) činiti si záznamy potřebné ku zachování správy stavitelství v pa-trnosti.

Ku pracím technickým náleží dále předsebrání zkoušky z umění stavitelského a jeho přípravných i pomocných věd.

Úředníci techničtí v ministerstvu vnitra a u politických úřadů zemských tvoří zvláštní odbory úřadů těchto, které podřízeny jsou přednostům technickým na sobě nezávislým. V ministerstvu vnitra zřízeny jsou tři odbory technické, a sice pro stavby pozemní, pro stavby vodní a pro stavby silniční. Techničtí úředníci jednotlivých území správních (místodržitelství) tvoří zvláštní status.

Úředníci techničtí postavení jsou úplně na roveň úředníkům správním téže třídy hodnostní; nemohou však přednostu úřadu politického zastupovati. Přednosty odborů vědecko-technických při správě zemské jsou buď vrchní stavební radové aneb stavební radové. Přednostům podřízení radové stavební a vrchní inženýři s pomocnictvem jim přiděleným obstarávají pak záležitosti tří odvětví stavitelských. Inženýři vrchní určení jsou pro službu při místodržitelství, a jen ve stavebních okresích, které jsou buď velké rozsáhlosti aneb důležitosti, obsazováno bývá místo prvního úředníka stavebního vrchním inženýrem. Službu technickou v okresích stavebních zastávají okresní inženýři, stavební adjunkti a stavební praktikanti. Nařízením min. vn. ve shodě s min. kultu a vyučování ze dne 30. března 1879 č. 82 ř. z. vydána byla na základě nejv. rozh. ze dne 18. května 1879 ustanovení o přijímání praktikantů do státní služby stavební, o dosáhnutí placeného postavení a o zkoušce pro státní službu stavební. Činnost státních orgánů stavitelských omezena jest jen na záležitosti, které se státu výhradně týkají, a které jen za jich působení spolehlivě provedeny býti mohou.

2. Inženýři soukromí. Dle ustanovení § 27 nejv. rozh. ze dne 6. října 1860 schválených a nař. stát. min. ze dne 8. prosince 1860 č. 268 ř. z. vyhlášených pravidel základních o organizaci státní služby stavební mají zříditi se inženýři civilní, na službě státní nezávislí, kteříž by technické záležitosti obcí, korporací a soukromníkův obstarávali, a jichž by se ve případě potřeby i při stavebních záležitostech státu použití mohlo. Dle § 22 zák. ze dne 26. prosince 1893 č. 193 ř. z., kterýmž koncesované živnosti stavební upraveny byly, nebyla práva inženýrů úředně oprávněných zákonem tímto zasáhnuta; provádějí-li však inženýři stavby pozemní a jiné podobné stavby vlastním personálem pomocným, podléhají ustanovením VI. a VII. hlavy živ. ř.

Přísežní, vládou oprávnění technické soukromí dělí se na 4 třídy:

- a) v inženýry stavební, pokud se týče stavební a kulturní inženýry (pro stavby silniční, vodní, mostní a železniční a pozemní s těmito bezprostředně souvisící, po případě též pro práce kulturně-technické všeho druhu);
- b) v architekty (pro veškeré stavby pozemní a zvláště pro umělecké práce stavební);

c) v inženýry pro stavbu strojů (pro strojnictví a pro stavby pozemní se strojním zařízením související) a

d) v zeměměřiče, resp. kulturní techniky pro vyměřování, a též pro práce kulturně technické, vyjímaje větší zařízení hydrotechnická).

Příslušník kterékoli z těchto čtyř tříd má podati průkaz o odbytých předepsaných studiích technických vysvědčením tuzemské školy technické, anebo vysoké školy pro zemědělství. Průkazem tímto jest pro stavební inženýry vysvědčení o odbyté druhé státní nebo diplomové zkoušce z oboru stavitelství inženýrského, a žádá-li se též za autorisování pro obor kulturně technický, vysvědčení o odborné zkoušce, ve smyslu nař. min. ze dne 20. srpna 1884 č. 145 ř. z.; pro architektky vysvědčení o odbyté druhé státní nebo diplomové zkoušce z oboru staveb pozemních; pro inženýry pro stavbu strojů vysvědčení o odbyté druhé státní nebo diplomové zkoušce z oboru stavby strojů a pro zeměměřiče vysvědčení o zkoušce z veškeré matematiky s prospěchem odbyté, názorného měřictví, z fyziky a nižší i vyšší geodäsie a pro kulturní techniky vysvědčení o odbyté s »dobrým prospěchem« druhé státní (odborné) zkoušce pro kulturní techniky jmen. min. nař. ze dne 20. srpna 1884 předepsané a vysvědčení školy technické o vyšší geodäsii. Ministerstvu vnitra ve shodě s ministerstvem kultu a vyučování vyhrazeno jest uznati za platná též vysvědčení cizozemská.

III. K průkazu praktické způsobilosti třeba vykázati praxi odbornou po odbytých předepsaných studiích nabytou, kteráž trvati má u stavebních inženýrů, pokud se týče u stavebních a kulturních inženýrů, architektů a inženýrů pro stavbu strojů 5 roků, u zeměměřičů tři léta, a jež musí potvrzena býti uspokojivými věrohodnými vysvědčeními. Vysvědčeními těmito musí prokázáno býti delší samostatné spolupůsobení při navrhování a provádění dotyčných staveb a u zeměměřičů samostatné provádění praktických prací měřičských. Praxi dotyčnou odbyti mohou ucházející ve službě státní, zemské nebo obecní, pak ve službě z oboru stavebního, stavby strojů aneb vyměřovacího u státních aneb státem provozovaných železnic anebo u koncesované společnosti železniční; dále ucházející o právo inženýra stavebního, pokud se dotýče stavebního a kulturního inženýra, architekta a inženýra pro stavbu strojů též u úředně oprávněného inženýra stavebního, pokud se dotýče u stavebního a kulturního inženýra, architekta, koncesovaného stavitele nebo inženýra pro stavbu strojů; ucházející o právo zeměměřiče též při vyměřování pro účely katastru daně pozemkové a úpravy daně pozemkové aneb u úředně oprávněného inženýra stavebního, pokud se týče u stavebního a kulturního inženýra neb u úředně oprávněného zeměměřiče, a pokud se dotýče zeměměřičů a techniků kulturních také v kulturně-technické kanceláři některé společnosti hospodářské. Přísná zkouška praktická, kterou lze již po uplynutí poloviční praxe složit, má záležeti u inženýrů stavebních, pokud se týče u stavebních a kulturních inženýrů, pak architektů a inženýrů pro stavbu strojů ve zkoušce písemní a ústní. Zkouška písemní zahrnuje vypracování většího elaborátu z dotyčného odboru stavebního dle daného programu a v době od případu ku případu stanovené. Zkouška ústní vztahuje se ke vlastním odborům stavebním a ku zákonným ustanovením v dotyčný odbor náležejícím (nař. min. vn. ve shodě s min. kul. a vyuč., s min. sprav., fin. a obch. ze dne 8. listopadu 1886 č. 8152). (Viz čl. Živnost stavební, Stavitelé a Inženýři horní).